

วินัยเชิงบวกของเด็กปฐมวัยสู่การเรียนรู้บนฐานวิถีชีวิตใหม่

POSITIVE DISCIPLINE OF EARLY CHILDHOOD TOWARD LEARNING IN NEW NORMAL

Received: August 15, 2023

Revised: December 17, 2023

Accepted: December 18, 2023

นัฏฐ์ดนุช จรครบุรีธนาตุล^{1*}, ทนง ทองภูเบศร์² และ ชินวงศ์ ศรีงาม³Natdanut Jhonkhonburithanadul^{1*}, Thanong Thongphubate² and Chinawong Sringam³

*Corresponding author, Email: taiwanida911@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

วินัยเชิงบวกของเด็กปฐมวัย ถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กปฐมวัยควรได้รับประสบการณ์ที่ดีจากสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งพ่อแม่ ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning ecosystem) ของเด็กปฐมวัยผ่านการใช้นโยบายเชิงบวกโดยยึดหลัก คือ 1) กำหนดความคาดหวังเชิงพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก 2) เคารพและเข้าใจความแตกต่างของเด็ก 3) สื่อสารอย่างมีเหตุผล รับฟัง และเคารพความคิดเห็นของเด็ก 4) เป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสม และ 5) สนับสนุนพฤติกรรมที่ดี และส่งเสริมศักยภาพของเด็ก การเกิดการเปลี่ยนแปลงอันนำไปสู่ฐานวิถีชีวิตใหม่ ทำให้เด็กปฐมวัยเผชิญกับความท้าทายด้านการเรียนรู้ บวกกับการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต้องปรับตัวตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นกัน ดังนั้น การสร้างวินัยเชิงบวกในเด็กปฐมวัยถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนในยุคของการเปลี่ยนแปลง ที่ควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยเพราะถือเป็นวัยที่มีพัฒนาการแห่งการเรียนรู้ที่รวดเร็วที่สุด อันจะส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ 1) EQ (Emotional quotient): ความฉลาดทางอารมณ์ 2) SQ (Social quotient): ความฉลาดทางสังคม และ 3) MQ (Moral quotient): ความฉลาดทางศีลธรรม ซึ่งทักษะเหล่านี้ล้วนส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานวิถีชีวิตใหม่ และสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาทั่วโลก ที่มุ่งเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข และเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม

คำสำคัญ: วินัยเชิงบวก, การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย, ฐานวิถีชีวิตใหม่

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Ph.D. Candidate, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

^{2,3} ดร., วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{2,3} Dr., College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Abstract

The positive discipline of early childhood is important to promote children's learning for their readiness in physical, emotional, social, and intellectual aspects. Early childhood children should have good experiences with the environment around them. The parents, teachers, or related persons are part of contributing to promoting and supporting the learning ecosystem through the principles of positive discipline to 1) set behavioral expectations for children, 2) respect and understand children's differences, 3) communicate reasonably, listen and respect children's opinions, 4) be a good and appropriate role model and 5) support good behavior and promote children's potential. The emergence of changes leading to a new normal exposes early childhood to challenges in learning. Moreover, the use of media or technology is rising which affects children's learning needs to be adapted according to the circumstances that arise as well. Therefore, building a good relationship between children is fundamental to creating positive discipline. However, positive discipline should be encouraged from early childhood because it is considered the age with the fastest learning development. This affects the development of skills in 3 areas: 1) EQ (Emotional Quotient): Emotional intelligence, 2) SQ (Social Quotient): Social intelligence, and 3) MQ (Moral Quotient): Moral intelligence. All these skills promote learning in the new normal and are in line with the principles of education management around the world that focus on children's self-learning, life skills, ability to live happily with others, and growing up to be quality citizens of society.

Keywords: Positive discipline, Learning of early childhood, New normal

บทนำ

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เพราะถือเป็นช่วงวัยแห่งการวางรากฐานของชีวิต รวมถึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้เด็กปฐมวัยเติบโตอย่างมีคุณภาพควบคู่กับการมีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิตที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ประกอบกับองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for economic co-operation and development: OECD) ยังได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัยและการดูแลเด็กปฐมวัย รวมถึงผลักดันให้ประเทศในกลุ่ม OECD พัฒนาการรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยเสนอให้มีการลงทุนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สนับสนุนการดูแลสุขภาพของเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งจัดให้มีการผลิตและอบรมครูด้านการศึกษาปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแต่ละประเทศล้วนตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563ก) อีกทั้ง องค์การสหประชาชาติ ได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) ภายในปี พ.ศ. 2573 ใน 5 มิติ 17 เป้าหมาย 1 ใน 5 มิติ คือ มิติสังคม ซึ่งมิติด้านสังคมนั้นจะครอบคลุมเป้าหมาย

ที่ 4 คือ การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม พร้อมทั้งสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยในเป้าหมายที่ 4 นี้ได้กำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย คือ ตัวชี้วัดที่ 4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา อันจะเป็นการพัฒนาคนตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับมิติสังคม ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

คุณภาพการศึกษาปฐมวัยที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่คุณภาพเด็กปฐมวัย ครอบคลุมระบบการศึกษาและสังคมโดยรวม เพราะเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพจะมีความพร้อมสำหรับการเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งเด็กปฐมวัยเหล่านี้จะมีโอกาสเข้าถึงระดับการศึกษาที่สูงขึ้น สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคต (UNICEF, 2019) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรเตรียมความพร้อมตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อให้คนในประเทศที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Disruption) ได้ทันการณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563ข) การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่นั้น ควรปลูกฝังเด็กให้เป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบ มีความเคารพ มีทักษะทางสังคมและทักษะชีวิต โดยการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก ไม่ใช่ความรุนแรง เน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี เปิดโอกาสให้เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง อันจะส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

วินัยเชิงบวก (Positive discipline)

วินัยเชิงบวก (Positive discipline) เป็นแนวคิดและวิธีการในการบริหารจัดการพฤติกรรมของเด็กหรือบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นการสนับสนุนและส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี แนวคิดนี้มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและเด็ก ช่วยให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์และตัดสินใจอย่างมีสติ เช่น การสนับสนุนให้เด็กทำความเข้าใจถึงผลที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและช่วยให้เด็กหาวิธีแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ต้องใช้กำลังหรือการลงโทษที่รุนแรงต่อเด็ก พร้อมกับให้ความเข้าใจว่าความผิดพลาดเป็นสิ่งที่ธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและสามารถแก้ไขได้ ซึ่งการใช้วินัยเชิงบวกจะใช้วิธีการทางบวก เช่น การให้คำชมในกรณีที่เด็กทำดี การสร้างกรอบเวลาและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการเรียนรู้การให้โอกาสในการเลือกตัดสินใจที่ดีเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบในเด็ก สร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ สนับสนุนพัฒนาการและทักษะส่วนบุคคลของเด็กอย่างเหมาะสม รวมถึงสร้างความสุขในการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเติบโตและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบและมีสติในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Simons & Wurtele, 2010; Gershoff, 2013; Nelsen, Erwin, & Duffy, 2016; Nelsen, Lott, & Glenn, 2019)

เจน เนลเซน (Jane Nelsen) ได้พัฒนาแนวคิดวินัยเชิงบวกจากผลงานของ Alfred Adler และ Rudolf Dreikurs ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อสอนเด็กให้เป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบ มีความเคารพ และมีความรู้ความสามารถในชุมชนของตน วินัยเชิงบวกเป็นการสร้างทักษะทางสังคมและทักษะชีวิตที่สำคัญ

ในลักษณะที่ให้ความเคารพอย่างลึกซึ้งและให้กำลังใจทั้งเด็กและผู้ใหญ่ นอกจากนี้ วินัยเชิงบวกยังช่วยให้เด็กรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบ้านและโรงเรียน ทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกเป็นเจ้าของ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิต โดยการสอนให้เด็กตระหนักรู้ในตนเอง มีความยืดหยุ่น รู้จักแก้ปัญหา และมีความรับผิดชอบ อีกทั้งยังมุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ได้ผลในระยะยาว เพื่อการพัฒนาเด็กให้มีระเบียบวินัยในตัวเอง มีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงเพิ่มความสามารถในการรับมือกับความท้าทายและสถานการณ์ทางสังคมที่ต้องเผชิญ (Gfroerer, Nelson, & Kern, 2013; Thakur, 2017; Soares & Hernandez, 2022) ดังนั้น วินัยเชิงบวกจึงเป็นแนวคิดและวิธีการในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก โดยไม่ใช้ความรุนแรงหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายหรือจิตใจ เน้นในการสร้างความรู้ให้กับเด็กในเรื่องของความจริงและสามารถให้เหตุผลในกรณีที่เกิดความผิดพลาดพร้อมให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและตอบสนองการเรียนรู้ของเด็ก

การเข้าใจความเป็นธรรมชาติของเด็กแต่ละคน เคารพและยอมรับในการเป็นตัวตนของเด็ก ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่เด็ก คาดหวังอย่างเหมาะสมโดยไม่กดดัน ชมเชยเมื่อเด็กทำได้ ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำผิดพลาด ล้วนเป็นวิธีการเชิงบวก รวมถึงมุ่งให้เด็กช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดและอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้กติกาเดียวกัน เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและเคารพกฎระเบียบในสังคม การส่งเสริมการเลี้ยงดูเชิงบวก ควรเริ่มตั้งแต่ในเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างในการมีระเบียบวินัยให้แก่เด็ก ใช้เหตุผลประกอบกับการใส่ใจในอารมณ์ของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กร่วมวางกฎระเบียบของบ้าน เพื่อให้ทุกคนในครอบครัวปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน และเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความสับสน (ณฐมน สิริแก้ว และคณะ, 2565) สอดคล้องกับ The ASEAN guidelines for a non-violent approach to nurture, care and development of children in all settings ที่ระบุว่า การสร้างวินัยเชิงบวกนั้น มุ่งเน้นการสอนเด็กโดยใช้เหตุผลในการแนะนำแนวทางแก่เด็ก ไม่ใช้การลงโทษหรือให้รางวัลเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก การปฏิบัติด้วยแนวทางนี้จะคำนึงถึงการให้ความเคารพต่อเด็กและความรู้สึกของเด็ก อีกทั้งยังต้องเข้าใจพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน พร้อมทั้งสนับสนุนให้เด็กใช้ความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อให้เด็กสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้การสื่อสารเชิงบวกจึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างวินัยเชิงบวกเพื่อส่งเสริมสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการสร้างวินัยเชิงบวกในการพัฒนาให้เด็กเป็นคนที่มีความมั่นใจในตัวเอง (จิรัชกร ญัฐรังสี และคณะ, 2563)

หลักการสร้างวินัยเชิงบวก

เมื่อวินัยเชิงบวกมีส่วนในการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีของเด็กและเสริมสร้างทักษะทางสังคม รวมถึงทักษะชีวิตที่สำคัญ ดังนั้น การปลูกฝังวินัยให้กับเด็กนั้นจึงเป็นสิ่งที่ต้องทำตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่สมองกำลังพัฒนาทักษะเชิงบริหาร (Executive function: EF) ซึ่งทักษะสำคัญหนึ่งนั้น คือ การยับยั้งชั่งใจ เพราะถือเป็นพื้นฐานของการมีวินัยในตนเองของเด็ก (ธิดา พิทักษ์สินสุข, 2562) ตามทัศนะของ Nelsen (1981, 2006) กล่าวถึงหลักการสร้างวินัยเชิงบวกไว้ ดังนี้

- 1) เคารพและเข้าใจในเด็ก การสร้างความเคารพและความเข้าใจในเด็ก ควรสอนให้เด็กเรียนรู้การเคารพความต้องการและความเป็นมนุษย์ของเด็กเอง และเรียนรู้การเคารพผู้อื่น เพื่อให้เด็กรู้จักรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง และมีส่วนร่วมในสังคม

2) เข้าใจความเชื่อที่อยู่เบื้องหลัง ควรเข้าใจว่าพฤติกรรมของเด็กมีจุดมุ่งหมายและความเชื่อที่อยู่เบื้องหลัง การเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กต้องเริ่มต้นด้วยการเข้าใจความเชื่อและมุมมองของเด็ก เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กในทางที่ดี ซึ่งเป็นการแก้ไขด้านพฤติกรรมในระยะยาว

3) สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เด็กได้รับรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารควรเป็นกระบวนการที่รับฟังและเข้าใจความต้องการของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขสถานการณ์

4) เข้าใจโลกของเด็ก การเข้าใจโลกและประสบการณ์ของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เด็กรู้สึกถึงความเป็นคนสำคัญและถูกยอมรับ ควรให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องเผชิญ การเข้าใจโลกของเด็กช่วยให้เลือกการตอบสนองในทางที่เหมาะสมต่อพฤติกรรมของเด็กได้

5) ส่งเสริมและระลึกถึงการพัฒนาความสามารถที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถที่สร้างสรรค์ของเด็ก เรียนรู้เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและสนับสนุนในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย การส่งเสริมความสามารถที่สร้างสรรค์ช่วยในการพัฒนาความคิดและสติปัญญาของเด็ก

จิตา พัทธสินสุข (2562) ชี้ให้เห็นว่ายังมี พ่อแม่ ครู หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก ที่คิดว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ยังเล็ก จึงไม่อยากขัดใจหรือเพียงแค่ว่าโตก่อนค่อยฝึก จึงปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ แม้เด็กทำผิดก็ยังไม่เห็นเป็นเรื่อง ขบขัน เด็กจึงแยกแยะไม่ออกว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ อีกทั้งยังขาดการฝึกฝน การยับยั้งชั่งใจ ขาดการกำกับตัวเอง ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และได้รับการลงโทษ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่จะตามมาในอนาคต ขณะที่ Zuković & Stojadinović, (2021) ได้ให้แนวทางสำหรับพ่อแม่ ครู หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก ในการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก โดยมีหลักการ 4 ประการ คือ 1) มุ่งเน้นที่การระบุเป้าหมายระยะยาว 2) ให้ความเมตตาและคำแนะนำ 3) เข้าใจว่าเด็กคิดและรู้สึกอย่างไร 4) แก้ปัญหาและตอบโต้ด้วยวิธีการทางบวก ดังนั้น การที่จะตอบสนองความแตกต่างของเด็กแต่ละคน จำเป็นที่จะต้องเคารพและเข้าใจในตัวเด็ก ผ่านกระบวนการสื่อสารทางบวกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กรับรู้ถึงการถูกยอมรับ พร้อมทั้งส่งเสริมศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ในตัวเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาและเติบโตอย่างสมบูรณ์ในทุกด้าน ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญของการสร้างวินัยเชิงบวก อันจะส่งผลให้พัฒนาการของเด็กดีขึ้นและสร้างสังคมที่มีความเคารพ เข้าใจระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ที่มีส่วนร่วมกับเด็ก รวมถึงสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ดีในระยะยาวให้กับบุคคลและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การสร้างวินัยเชิงบวก

การสร้างวินัยเชิงบวกนั้นมุ่งเน้นการกระตุ้นพฤติกรรมด้านดีที่แสดงออกมา เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความสัมพันธ์อันดีต่อเด็ก ตลอดจนพัฒนาสุขภาพจิตของเด็กและป้องกันปัญหาด้านพฤติกรรม Wang and Kuo (2019) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์การสร้างวินัยเชิงบวก โดยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) การกำหนดความคาดหวังเชิงพฤติกรรม การกำหนดความคาดหวังเชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับระเบียบวินัยในเชิงบวกคือการกำหนดความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กปฏิบัติตาม โดยให้คำแนะนำและข้อกำหนดอย่างชัดเจน

2) การแสดงคามยุติธรรมและเคารพความคิดเห็นของเด็ก ควรแสดงคามยุติธรรมและเคารพความคิดเห็นของเด็ก ให้เด็กรู้ความแตกต่างของพวกเขามีคุณค่าและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3) การให้แบบอย่างและเป็นแบบอย่างในทางบวก ควรเป็นแบบอย่างให้กับเด็กโดยสร้างพฤติกรรมที่เชิงบวกและการสื่อสารที่ดี ใช้ตัวอย่างที่เหมาะสมในการสอนเด็กให้มีพฤติกรรมบวกและการสื่อสารที่เหมาะสม

4) การให้ความสำคัญกับศักยภาพในเด็ก ควรเน้นที่จุดแข็งและศักยภาพของเด็ก รับรู้ความผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้เชิงบวก มองเด็กในแง่บวกและสนับสนุนความพยายามของเด็ก

5) การฟังและเอาใจใส่ การสื่อสารควรเริ่มต้นด้วยการฟังและเอาใจใส่ แสดงความเห็นอกเห็นใจและห่วงใยต่อเด็ก รับฟังเด็กและมีมุมมองทางบวกในการสื่อสารกับเด็ก

6) การสนับสนุนและการเสริมแรง การสนับสนุนเด็กโดยการตอบสนองที่ถูกต้องสำหรับพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านบวกของเด็ก

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ได้แก่ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงผู้ดูแลเด็ก ควรคำนึงถึงกลยุทธ์สำคัญในการสร้างวินัยเชิงบวกได้ ดังนี้ 1) กำหนดพฤติกรรมที่คาดหวัง 2) สื่อสารอย่างมีเหตุผล รับฟังและเคารพความคิดเห็นของเด็ก 3) สะท้อนแบบอย่างที่ดีและเหมาะสม และ 4) สนับสนุนพฤติกรรมที่ดี และส่งเสริมศักยภาพของเด็ก ซึ่งกลยุทธ์เหล่านี้จะช่วยให้เด็กปฐมวัยพัฒนาพฤติกรรมและทักษะที่เป็นประโยชน์และสร้างความสมดุลในการเติบโตและพัฒนาตนเองในสิ่งที่ดีขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กเข้าใจพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน รวมถึงพัฒนาการทางอารมณ์และจิตสังคม เพื่อให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์ รวมถึงเด็กที่ต้องได้รับการพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยเด็กในช่วงนี้จะมีพัฒนาการทางร่างกายและสติปัญญาที่รวดเร็ว ดังนั้นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเด็กปฐมวัยจะมีการเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ผ่านการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะ รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การเน้นให้เด็ก “เรียนรู้วิถีการเรียนรู้” และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง พร้อมกับพัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในเด็กปฐมวัยและเป็นฐานรากสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป (Berk, 2018; พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย, 2562) เด็กปฐมวัยระหว่างอายุ 3-6 ปี ถือเป็นช่วงสำคัญที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต เด็กวัยนี้จึงควรได้รับการดูแลด้วยความรัก ความเข้าใจและความเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมถึงเด็กควรมีโอกาสในการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านการเคลื่อนไหว การเล่น การลงมือกระทำ เพื่อให้เด็กได้ฝึกคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (ปริญญา ไทยลา

และคณะ, 2565) ด้วยเหตุนี้ การทำความเข้าใจและเอาใจใส่ในเด็กปฐมวัยผ่านวิธีการเชิงบวก จะสามารถตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสมองที่มีอัตราการเติบโตก้าวหน้ากว่าช่วงวัยอื่น ๆ เด็กปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ (สุภาวดี หาญเมธี, 2561)

การเรียนรู้ของเด็กตามทัศนะของ Berk (2018) ได้แก่ 1) การเรียนรู้ผ่านการสังเกตและสำรวจ เด็กเรียนรู้จากการสังเกตและสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว 2) การเรียนรู้ผ่านการเล่น การเล่นเป็นวิธีสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก ผ่านการทดลอง สร้างสรรค์ และจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ 3) การเรียนรู้ภาษา เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่การฟัง พูด อ่าน และเขียนซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการสื่อสาร 4) การเรียนรู้ผ่านการสื่อสาร การสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิด 5) การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ เด็กเริ่มสร้างความเข้าใจในเรื่องทางสังคมและอารมณ์ เรียนรู้การปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม 6) การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา เด็กเริ่มพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และ 7) การเรียนรู้ผ่านการฝึกทักษะ เด็กเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ผ่านการฝึกซ้อมและปฏิบัติ ปัจจุบันการเรียนรู้ของเด็กเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งมุ่งเน้นให้สอดคล้องตามหลักการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ประกอบไปด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้เพื่อรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การฝึกสติ สมาธิ มากกว่าการมอบความรู้ให้แก่เด็ก เพื่อให้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต 2) การเรียนรู้เพื่อให้นำไปปฏิบัติได้ หมายถึง การเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถ โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการฝึกปฏิบัติที่เป็นประสบการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม 3) การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน หมายถึง การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข และ 4) การเรียนรู้เพื่อชีวิต หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ และสติปัญญา ให้ความสำคัญกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ (ปิยนันท์ พูลโสภณ, 2560) ดังนั้น เมื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเกิดจากกระบวนการรับรู้ที่เด็กได้รับมาจากสภาพแวดล้อมรอบตัว ผ่านการบูรณาการประสบการณ์หรือกิจกรรมที่หลากหลายที่เด็กได้ลงมือกระทำ รวมถึงการเรียนรู้จากการสังเกตและลอกเลียนแบบพฤติกรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนั้นต้องตระหนักถึงการสร้างวินัยเชิงบวกในเด็กและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก เพราะสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กปฐมวัยได้รับจะส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ หากมีการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมก็จะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้ด้วยความพอใจและมีความสุข อันจะทำให้ผลแห่งการเรียนรู้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

การเผชิญกับวิถีชีวิตใหม่ท่ามกลางวิกฤตการณ์การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มากมายที่เด็กปฐมวัยต้องปรับตัวในระบบการศึกษา รวมถึงเด็กอีกหลายคนในระดับประถมศึกษา ที่ขาดทักษะการอ่าน เขียน หรือทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐาน ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการศึกษาปฐมวัยที่ไม่มีคุณภาพ (UNICEF, 2019) อีกทั้งการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังกระทบกับระบบการศึกษาทั่วโลก สิ่งเหล่านี้บ่งบอกว่าการศึกษากำลังประสบกับช่วงเวลาที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียนการสอน (Bozkurt & Sharm, 2020) จากวิกฤตดังกล่าว การจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยควรมีการทบทวนเพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยยังเดินหน้าต่อไปได้มากที่สุดบนฐานวิถีชีวิตใหม่ Daniel (2020) ให้ข้อสังเกตว่า หลายสถาบันการศึกษามีแผน

ที่จะใช้เทคโนโลยีในการสอนมากขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในสังคมโรงเรียน อีกทั้งทางออกของโรงเรียนเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ก็คือ การเรียนรู้ทางไกลด้วยแพลตฟอร์ม (Platform) ที่แพร่หลายและความรู้ที่ถูกลดระดับเป็นข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยน (Koopman, 2019) อย่างไรก็ตาม พัชราภรณ์ ดวงชื่น (2563) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนทางไกลด้วยเทคโนโลยีจะเป็นเพียงทางเลือกที่ถูกนำมาใช้ในบางสถานการณ์กับเด็กแค่บางกลุ่ม และในบางพื้นที่เท่านั้น โรงเรียนยังคงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็ก อีกทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีตั้งแต่เด็กอายุน้อย โดยใช้ในปริมาณมากและมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม เด็กไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เด็กปฐมวัยขาดประสิทธิภาพการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่ล่าช้า ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีการเจริญเติบโตที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่เหมาะสม และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติได้ (กุลชาติ พันธวรกุล, และ เมษา นวลศรี, 2562)

จากสถานการณ์ปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเสี่ยงของเด็กในโลกยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เลวร้ายของเด็ก ตลอดจนความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการแย่งชิงทรัพยากรโดยขาดความยุติธรรมทางสังคมเมือง ทำให้สถาบันครอบครัวอ่อนแอ และเป็นต้นเหตุของความรุนแรงในครอบครัว สิ่งเหล่านี้อาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2563) อีกทั้ง เมื่อมีบางสิ่งมากระทบแบบแผน และแนวทางปฏิบัติ ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตที่คุ้นเคย แตกต่างไปจากอดีต และต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีชีวิตใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย นี่จึงถูกเรียกว่า ความปกติใหม่หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ซึ่งรูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิธีย่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการ (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2563; มาลี บุญศิริพันธ์, 2563; ราชบัณฑิตยสภา, 2563; สุวิมล มธุรส, 2564) การเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่กลายเป็นวิถีชีวิตใหม่นั้น จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563ข) โดยจะมุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวและจัดการกับสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (รักจิต สุทธิพงษ์, 2560)

การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต แต่การขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน ความมีวินัยของผู้เรียน ความเชี่ยวชาญของครู ยังมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงหลายประการ อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากขึ้น ดังนั้น การปรับแนวคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งสร้างพลังใจในการพัฒนาตนเอง รับรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบหรือที่เรียกว่า การมีความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) จึงเป็นเรื่องสำคัญ (เทียน ทองแก้ว, 2563) เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการรับรู้จากสภาพแวดล้อมรอบตัว ผ่านประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือกระทำ ดังนั้น ลักษณะการเรียนรู้บนฐานวิถีชีวิตใหม่ไม่ใช่เพียงแค่การเรียนการสอนออนไลน์หรือการใช้เทคโนโลยีเท่านั้น แต่เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีแพลตฟอร์ม (Platform) และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างสูงสุดในการเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (กรุงเทพธุรกิจ, 2564) เด็กปฐมวัยจะต้องมีการออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีส่วนช่วยสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรงของเด็กและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยคำนึงถึงพัฒนาการ จิตวิทยา

พัฒนาการ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และคุณธรรม เพื่อความสำเร็จ ความสุข ที่เกิดจากความต้องการของเด็ก (กลิ่นแก้ว มาตา และคณะ, 2563) อีกทั้ง ต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และควรยืดหยุ่นให้มีสาระที่ควรเรียนรู้ตามที่เด็กสนใจและสาระที่ผู้สอนกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 จึงประกอบไปด้วย 4 ด้าน (วิญญู บุญลอย, 2564) ดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ในทุกมิติหรือการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมสำหรับเด็กปฐมวัย 2) ด้านการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยมีทีมดูแลเด็ก 3) ด้านนวัตกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ช่วยเร่งความก้าวหน้าสำหรับเด็ก และ 4) ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการส่งเสริมและสนับสนุน โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐร่วมกับภาคเอกชน เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในรูปแบบใหม่

ในช่วงของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ควรได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมผ่านการเล่น แต่เมื่อต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานการณ์บนฐานวิถีชีวิตใหม่ เด็กปฐมวัยจะเรียนรู้จากที่บ้านร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งการเรียนรู้จากกิจกรรมที่บ้านของเด็กจะเป็นจุดเปลี่ยนสำหรับบทบาทของครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็ก เพราะพ่อแม่มีปฏิสัมพันธ์กับลูกมากที่สุด การศึกษาปฐมวัยในช่วงนี้จึงต้องได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง (Musthofiyah et al, 2021) ด้วยเหตุนี้ เด็กปฐมวัยสามารถเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องบนฐานวิถีชีวิตใหม่ควรเริ่มต้นจาก 1) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย โดยเน้นการทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตในครอบครัว รวมถึงปลูกฝังพฤติกรรมเชิงบวกเพื่อให้เด็กเกิดทักษะชีวิต เกิดการยับยั้งชั่งใจ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กและเกิดทักษะที่จำเป็น ที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง 3) การใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีด้านการศึกษาเข้ามาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และคำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัย และ 4) ความปลอดภัย การรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลและสุขภาพของเด็ก เด็กต้องการเวลาสำหรับการพักผ่อนและการออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ นอกจากนี้ยังต้องมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีระบบช่วยเหลือเด็กกรณีฉุกเฉิน

วินัยเชิงบวกกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่

เมื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง อันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยต้องมีบทบาทสำคัญในการช่วยสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning ecosystem) โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ผ่านการใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีเข้ามาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ พร้อมทั้งคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย ดังนั้น การสร้างวินัยเชิงบวกจึงเป็นวิธีการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยอย่างสร้างสรรค์โดยไม่ใช้วิธีการลงโทษ มีจุดมุ่งหมายให้เด็กปฐมวัยเข้าใจ และสามารถแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมใดที่ควรทำ พฤติกรรมใดควรหลีกเลี่ยง เพื่อให้เกิดการปรับพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้น และ

มีผลต่อเนื่องไปในอนาคตท่ามกลางการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งวิธีการสร้างวินัยเชิงบวกในเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้บนฐานวิถีชีวิตใหม่นั้น ได้แก่

1. ให้เด็กมีส่วนร่วม และกำหนดกติการ่วมกัน การทำข้อตกลงร่วมกันจะทำให้เด็กเข้าใจที่มา เหตุผลของข้อตกลงมากขึ้นโดยไม่รู้สีกว่ากำลังถูกควบคุมบังคับ ซึ่งจะทำให้เด็กทำตามด้วยความเต็มใจ หรือสมัครใจที่จะทำเอง

2. เสนอทางเลือกอย่างมีขอบเขต การแนะนำให้เด็กทำตามขอบเขตพฤติกรรมนั้น จะต้องมีความยืดหยุ่น รับฟัง และตอบสนองความต้องการ ความรู้สึกของเด็ก ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยจุดใจเด็ก ให้ตัดสินใจทำได้มากกว่าการบอกให้รู้

3. สอนวิธีจัดการอารมณ์ให้แก่เด็ก การเปิดใจรับฟังจะทำให้เด็กเปิดใจมากขึ้น การแสดงความเห็นอกเห็นใจเด็กในขณะที่ยกกำลังมีความคับข้องใจ และแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยการบอกอารมณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์นั้น พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการสอน การทำแบบนี้จะช่วยผ่อนคลายความคับข้องใจของเด็กลงให้อยู่ในระดับที่สามารถทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

4. ชื่นชม สร้างความมั่นใจ การชมที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นการชมที่เจาะจงพฤติกรรมที่ต้องการชม คือ คำชม ระบุพฤติกรรมเจาะจง ระบุคุณลักษณะที่อธิบายพฤติกรรมนั้น

5. พุดคุยในระดับสายตาของเด็ก การพุดคุยในระดับสายตาเด็กถือเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมาก เพราะดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ นอกจากจะช่วยให้เด็กมีสมาธิในการฟังมากขึ้น ยังเป็นการแสดงความรัก ความใส่ใจ ความห่วงใย และการให้เกียรติที่เด็กสามารถรับรู้ได้อีกด้วย

การสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างเด็กกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการสร้างวินัยเชิงบวกและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งจะส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional quotient: EQ) คือ ความรู้จักรู้จักอารมณ์ตนเอง รู้จักจัดการอารมณ์ไม่สลายของทนได้ ควบคุมอารมณ์ ความต้องการและแสดงออกอย่างเหมาะสม 2) ความฉลาดทางสังคม (Social quotient: SQ) คือการรับรู้สถานการณ์ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้นรอบตัว และรับรู้ถึงอารมณ์คนรอบข้าง เข้าใจว่าคนอื่นรู้สึกอะไรและทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น เป็นผู้ฟังที่ดี ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และ 3) ความฉลาดทางศีลธรรม จริยธรรม (Moral quotient: MQ) คือ มีความประพฤติดี รู้จักผิดชอบ มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบ อีกทั้ง เป็นการปลูกฝังให้เด็กสามารถควบคุมตนเอง ให้บรรลุเป้าหมาย มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเคารพในความเหมือนความต่างของตนเองและผู้อื่น (ดุขฎี จิงศิริกุลวิทย์, และ อมรา ธนศุภรัตน์, 2564) ซึ่งทักษะเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาของหลายประเทศทั่วโลกและเป็นการจัดการศึกษาบนฐานวิถีชีวิตใหม่ในปัจจุบัน

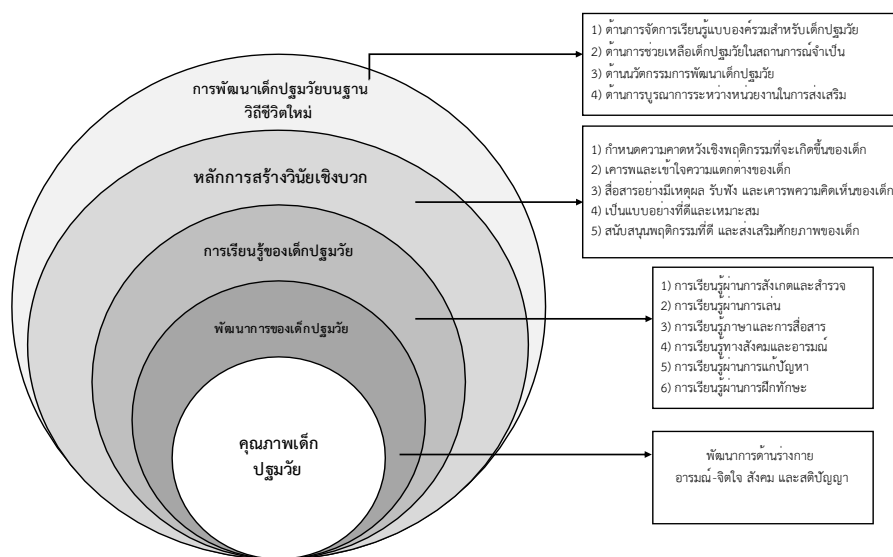
บทสรุป

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี ตลอดจนความเหลื่อมล้ำทางสังคม อันเป็นต้นเหตุของความเสี่ยงในเด็กโลกยุคดิจิทัล ทำให้สถาบันครอบครัวอ่อนแอลง และเกิดความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงสถานการณ์ของการเกิดโรคระบาดที่ผ่านมา สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ

ที่กระทบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งข้อมูลจากสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยชี้ให้เห็นว่า ปัญหาของผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น คือ ด้านการสร้างวินัยสำหรับเด็กปฐมวัย ไม่ว่าจะเป็นการละเลยที่จะฝึกฝน ขาดทักษะในการสร้างวินัยเชิงบวก ทำให้เด็กขาดความสามารถในการกำกับตัวเอง และปัญหาด้านการส่งเสริมให้เด็กใช้สื่อเทคโนโลยีจอภาพตั้งแต่อายุยังน้อย โดยขาดความรู้ในวิธีการใช้อย่างถูกต้อง ดังนั้น การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่ จะไม่เพียงแค่การใช้เทคโนโลยีเท่านั้น แต่การปลูกฝังพฤติกรรมเชิงบวก และการมีวินัยในตนเองอาจจะเป็นสิ่งแรก que การศึกษาปฐมวัย ต้องนำมาทบทวนและพิจารณาสนับสนุนด้านนี้เพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจุบันเด็กปฐมวัยกับการเข้าถึงเทคโนโลยีหรือสื่อต่าง ๆ อาจไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป แต่การมุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยตระหนักรู้ในตนเอง ควบคุมตนเอง รู้จักแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบ เข้าใจสังคม มีความเคารพตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะเป็นการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระยะยาว เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญและตระหนักรู้ถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยใช้วินัยเชิงบวก

การส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการสร้างวินัยเชิงบวก ซึ่งการสร้างวินัยเชิงบวกนั้น เป็นการอบรมสั่งสอนเด็กด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ไม่ใช้ความรุนแรง เน้นการสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสารทางบวก เปิดโอกาสให้เด็กมีทางเลือก มองหาข้อดี และชื่นชมมากกว่ามองหาข้อผิดพลาด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกับเด็กปฐมวัยในระยะยาว และสร้างสิ่งที่เรียกว่า “นิสัย” การใช้วินัยเชิงบวกจะทำให้เด็กปฐมวัยมีนิสัย หรือพฤติกรรมที่ดี ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความรู้จักรู้จักอารมณ์ตนเอง รู้จักจัดการอารมณ์ของตนได้ ควบคุมอารมณ์ ความต้องการและแสดงออกมาอย่างเหมาะสม อีกทั้ง ควรปลูกฝังวินัยเชิงบวกตั้งแต่วัยปฐมวัย เพราะถือเป็นช่วงวัยที่สมองกำลังพัฒนาได้ดี การเสริมสร้างวินัยในเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการทางบวกนั้น จะทำให้เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนทั้งทักษะทางอารมณ์ ทักษะสังคม และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย รวมถึงสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญและมีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกให้กับเด็กปฐมวัย โดยการสร้างวินัยเชิงบวก อันได้แก่ 1) กำหนดความคาดหวังเชิงพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก 2) เคารพและเข้าใจความแตกต่างของเด็ก 3) สื่อสารอย่างมีเหตุผล รับฟัง และเคารพความคิดเห็นของเด็ก 4) เป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสม และ 5) สนับสนุนพฤติกรรมที่ดี และส่งเสริมศักยภาพของเด็ก อีกทั้ง พ่อแม่ คือ บุคคลสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีพฤติกรรมและพัฒนาการที่ดีได้ด้วยการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย สร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ สนับสนุนให้เด็กแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พึ่งพาและสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง โดยไม่ใช้ความรุนแรงที่จะส่งผลทางลบกับเด็กทั้งร่างกาย และจิตใจ ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญของวินัยเชิงบวก

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในความปรกติใหม่ ด้วยวินัยเชิงบวก

จากแผนภาพแสดงถึงความสัมพันธ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยบนฐานวิถีชีวิตใหม่ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมสำหรับเด็กปฐมวัย 2) ด้านการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในสถานการณ์จำเป็น 3) ด้านนวัตกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 4) ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งภายใต้การจัดการเรียนรู้ 4 ด้านนั้นใช้หลักการสร้างวินัยเชิงบวก คือ 1) กำหนดความคาดหวังเชิงพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก 2) เคารพและเข้าใจความแตกต่างของเด็ก 3) สื่อสารอย่างมีเหตุผล รับฟัง และเคารพความคิดเห็นของเด็ก 4) เป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสม และ 5) สนับสนุนพฤติกรรมที่ดี และส่งเสริมศักยภาพของเด็ก เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เกิดจาก 1) การเรียนรู้ผ่านการสังเกตและสำรวจ ต่าง ๆ รอบตัว 2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเล่นอย่างสร้างสรรค์ 3) การเรียนรู้ภาษาผ่านการสื่อสาร การสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ 4) การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม 5) การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และ 6) การเรียนรู้ผ่านการฝึกทักษะ ผ่านการฝึกซ้อมและปฏิบัติ อันเป็นการเสริมสร้างทักษะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ ความรู้จักอารมณ์ตนเอง ควบคุมอารมณ์ ความต้องการและแสดงออกอย่างเหมาะสม 2) ความฉลาดทางสังคม รับรู้สถานการณ์ และอารมณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว เข้าใจความรู้สึกผู้อื่น เป็นผู้ฟังที่ดี ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และ 3) ความฉลาดทางศีลธรรม จริยธรรม มีความประพฤติดี รู้จักผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ ทั้งนี้ การไม่ใช้ความรุนแรง เคารพในความเป็นมนุษย์ของเด็ก เน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพ และสื่อสารทางบวก จะส่งผลต่อเด็กในระยะยาว ตัวอย่างเช่น เมื่อครูต้องการปลูกฝังพฤติกรรมความรับผิดชอบและการรักษาความสะอาด ครูจะต้องทำความรู้จัก สังเกตพฤติกรรม และพยายามเข้าใจสิ่งที่เด็กแสดงออกมา ถ้าเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมครูจะใช้วิธีการสื่อสารทางบวก คือ สอบถาม พูดคุย รับฟัง และสร้างความใกล้ชิด

กับเด็ก เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็กที่ครูคาดหวัง โดยให้เด็กเกิดความรับผิดชอบและรักษาความสะอาด พร้อมทั้งครูจะต้องสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้หรือเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนั้น ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เมื่อเด็กได้เห็น รับรู้ ลงมือกระทำตามแบบอย่างหรือตัวอย่างที่ดี เด็กจะเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาจนเกิดเป็นนิสัยที่ดีในด้านนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ การใช้วินัยเชิงบวกจะทำให้เด็กมีนิสัย หรือพฤติกรรมที่ดี ควบคุมอารมณ์ ความต้องการและแสดงออกมาอย่างเหมาะสม เมื่อเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่เหมาะสม รู้จักยับยั้งชั่งใจ มีความคิดแบบเติบโต คือ เชื่อมั่นในตัวเอง ว่าตัวเองทำได้และทำได้ดีขึ้น โดยปราศจากการมีความคิดแบบตายตัว (Fixed Mindset) เด็กปฐมวัยจะรู้จักแก้ปัญหาและสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตัวเองหรือสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้ดีขึ้น จากการเรียนรู้และความพยายามของตัวเอง จนสามารถมีพัฒนาการที่เหมาะสมไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันได้ ดังนั้น วินัยเชิงบวกของเด็กปฐมวัยกับการเรียนรู้บนฐานวิถีชีวิตใหม่ ถือเป็นการพัฒนาเด็กปฐมวัยครอบคลุมทุกมิติ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาบนฐานวิถีชีวิตใหม่ ที่มุ่งเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic learning)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยผ่านวิธีการเชิงบวก ที่ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ควรส่งเสริมการพัฒนาด้านพฤติกรรมควบคู่ไปด้วย พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กได้รับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้อง เพราะแม้ว่า ความเจริญหรือความก้าวหน้าด้านวัตถุจะมีมากแค่ไหน แต่ความท้าทายในการพัฒนาคนนั้นคือการพัฒนาจากภายใน การสร้างจิตสำนึก การตระหนักรู้ ถือเป็นเรื่องที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กไทย การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก สื่อสาร พูดคุย สิ่งเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าต่อการเรียนรู้มากกว่าการหยิบยื่นเพียงแค่ว่าจะสละให้เด็ก บุคคลในครอบครัวควรเป็นกลุ่มแรกที่จะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีให้กับเด็ก ครูควรเป็นแบบอย่าง และชี้แนะแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2564, 12 กรกฎาคม). การเรียนยุค 'New normal' เปิดพื้นที่สร้าง 'Passion' เรียนรู้

ตลอดชีวิต. <https://www.bangkokbiznews.com>

กลิ่นแก้ว มาตา, ชวนชม ชินะดังกูร, และ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา. (2563). การจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 12(1), 99-109.

กุลชาติ พันธวรกุล, และ เมษา นวลศรี. (2562). เด็กปฐมวัยกับการเป็นพลเมืองดิจิทัล: โอกาสหรือความเสี่ยง. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(2), 1-23.

จิรังกูร ณัฐรังสี, ทศฯ ชัยวรรณวรรต, และ กมลเนตร วรรณเสวก. (2563). ก้าวข้ามความรุนแรงสู่การใช้วินัยเชิงบวกในการแนะแนวทางเด็กและเยาวชน. *เวชสารแพทย์ทหารบก*, 73(3), 173-179.

- ณัฐมน สิริแก้ว, ศลิษา โกดีย์, เกศมณี มูลพานันท์, ขนิษฐา พิศฉลาด, ฉันทนา แรงสิงห์, อรณลิน สิงขรณ์, และ สุริยเดว ทรีปาตี. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อพฤติกรรม การเลี้ยงดูเชิงบวก ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย และความคิดเชิงบริหาร ของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงราย. *วารสารพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข*, 32(3), 122-133.
- ดุษฎี จิงศิริกุลวิทย์, และ อมรา ธนศุภรัตน์. (2564). *โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการ และสร้างวินัยเชิงบวก โดยครอบครัวมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- เทือน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ (Design- Based New Normal): ผลกระทบ จากการแพร่ระบาด COVID-19. *ครูสภาพิทยากร Journal of Teacher Professional Development*, 1(2), 1-10.
- ธิดา พิทักษ์สินสุข. (2562). วิฤตปฐมวัยกระทบอนาคตชาติ. *วารสารการจัดการศึกษาปฐมวัย*, 1(1), 77-89.
- ปริญญา ไทยลา, อังคณา อ่อนธานี, และ จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2565). เด็กปฐมวัยกับการส่งเสริมการเรียนรู้ แบบใหม่ในวิถี New Normal. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(1), 189-201.
- ปิยนันท์ พูลโสภ. (2560). การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ ประทัศน์*, 32(1), 20-27.
- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 56ก. หน้า 5-16.
- พัชรารณ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับมือความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารศิลปการจัดการ*, 4(3), 783-795.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2563, 6 พฤษภาคม). รู้จัก "New Normal" ฉบับราชบัณฑิตยสภา. <https://news.thaipbs.or.th/content/292126>
- รักจิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 19(2), 344-355.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2563, 14 พฤษภาคม). *New Normal*. <https://royalsociety.go.th/new-normal/>
- วิญญู บุญลอย. (2564). นวัตกรรมในการพัฒนาเด็กตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. *จันทร์เกษมสาร*, 27(1), 38-59.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2563, 20 มกราคม). *ปัญหาพัฒนาการเด็กไทย กับแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับทักษะเด็กในศตวรรษที่ 21*. <https://www.hsri.or.th/media/news/detail/12472>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563ก). *รายงานการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยและต่างประเทศ กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563ข). รายงานการศึกษาสภาพการณ์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565, 27 มกราคม). *เกี่ยวกับ SDGs*.

<https://sdgs.nesdc.go.th/>

สุภาวดี หาญเมธี. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ: มติชน.

สุวิมล มธูรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(40), 33-42.

Berk, L. E. (2018). *Development Through the Lifespan*. Pearson.

Bozkurt, A. & Sharm, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a global crisis due to the Corona Virus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-6.

Daniel, S. J. (2020). Education and the Covid-19 pandemic. *Prospects*, 49, 91-96.

Gershoff, E. T. (2013). Spanking and child development: We know enough now to stop hitting our children. *Child development perspectives*, 7(3), 133-137.

Gfroerer, K., Nelson, J., & Kern, R. M. (2013). Positive Discipline: Helping Children Develop Belonging and Coping Resources Using Individual Psychology. *The Journal of Individual Psychology*, 69(4), 296-297.

Koopman, C. (2019). *How we become our data: A genealogy of the informational person*.

Chicago: University of Chicago Press.

Musthofiyah, L., Sopiah, S., & Adinugraha, H. (2021). The Implementation of Distance Learning on Early Childhood Education During New Normal Era of Covid-19. *Journal of Educational Studies*, 6(1), 32-47.

Nelsen, J. (1981). *About Positive Discipline*. <http://Positivediscipline.com>about-Positive-discipline>

Nelsen, J. (2006). *Positive Discipline for Preschooler*. New York: Penguin Random House Company.

Nelsen, J., Erwin, C., & Duffy, R. (2016). *Positive Discipline*. New York: Ballantine Books.

Nelsen, J., Lott, L., & Glenn, H. S. (2019). *Positive Discipline*. New York: Ballantine Books.

Simons, D. A. & Wurtele, S. K. (2010). Relationships between parents' use of corporal punishment and their children's endorsement of spanking and hitting other children. *Child abuse & neglect*, 34(9), 639-646.

Soares, L., & Hernandez, J. (2022). Construction and Evidence of Validity of the Positive Discipline Parenting Skills Scale. *Psicologia: Teoria e Prática*, 24(1), 1-24.

Thakur, K. (2017). Fostering a positive environment in schools using positive discipline. *Indian Journal of Positive Psychology*, 8(3), 315-319.

- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2019). *A world ready to learn: Prioritizing quality early childhood education*. New York: United Nations Children's Fund.
- Wanga, W. & Kuo, C. (2019). Relationships Among Teachers' Positive Discipline, Students' Well-being and Teachers' Effective Teaching: A Study of Special Education Teachers and Adolescent Students with Learning Disabilities in Taiwan. *International Journal of Disability, Development and Education*, 66(1), 82-98.
- Zuković, S., & Stojadinović, D. (2021). Applying positive discipline in school and adolescents' self-esteem. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education*, 9(1), 1-11.